

www.flisogskimmelsvampe.dk

På hjemmesiden får du gode råd om, hvordan du bruger flis med omtanke.

Du kan læse om sundhedsrisikoen og få tips om filtre, værnemidler og gode rutiner.

Ofte skal der ikke så meget til. - Gå et par skridt til side under aflæsning og lad vinden blæse støvet væk.

-Det koster kun en tanke

Flis er et godt og naturligt materiale, der bliver anvendt som dækmateriale og be-fæstelse af stier.

Arbejdet med flis skal udføres, så ingen udsættes for så mange sporer, at det med-fører en sundhedsrisiko.

www.flisogskimmelsvampe.dk

På www.flisogskimmelsvampe.dk er der op-lysninger om skimmelsvampe i flis. Der er både gode råd til dig, der hugger flis og dig, der anvender flis som dækmateriale.

Arbejdsgiveren har ansvaret for, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Læs mere om, hvordan du håndterer flis uden risiko for dit helbed.

Brug værnemidler, når du håndterer flis.

-Pas på dig selv

www.flisogskimmelsvampe.dk og folder er udarbejdet af Skov & Landskab for Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord.

Jordbrugets Arbejdsmiljøudvalg
Agro Food Park 13, 8200 Aarhus N Tlf. 87403400

Der er skimmelsvampe i flis!

Når anlægsgartnere og maskinførere arbejder med flis, kan skimmelsvampe udgøre en sundhedsrisiko.

www.flisogskimmelsvampe.dk

Der er **altid** skimmelsvampe i flis!

Flis

Der er flere skimmelsvampe i lagret flis end i helt friskhugget flis. Jo flere grønne dele der er i flisen, jo flere skimmelsvampe kan der leve i den. Flis af grenaffald og andet grønt materiale bør ikke gemmes til senere brug.

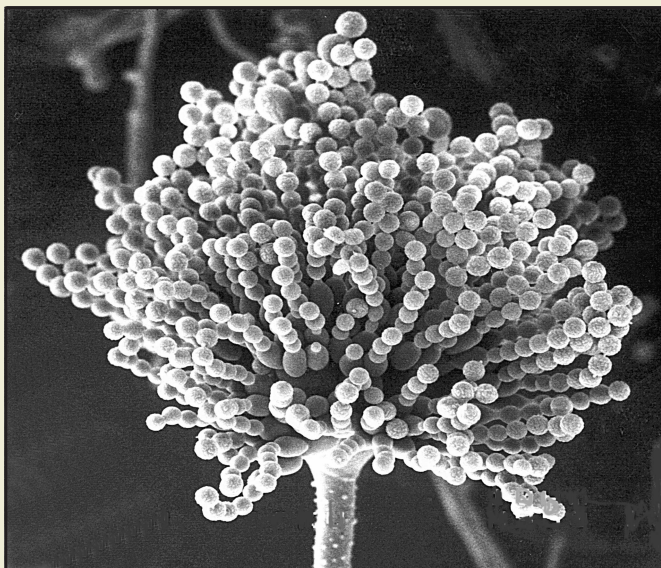

Flisstakke bliver varme på grund af bl.a. skimmelsvampenes omsætning af flisen.

www.flisogskimmelsvampe.dk

Skimmelsvampe

I en flisstak vokser skimmelsvampene meget hurtigt. De danner store mængder mikroskopiske sporer, som svæver ud i luften, når man arbejder med flisen.

Her ses en stærkt forstørret skimmelsvamp. Man kan se sporerne som runde kugler. De spredes ud i luften fx når der graves i en flisbunke.

Sygdom

Skimmelsvampe kan give en lang række gener. Hovedpine, trykken for brystet og irriterede øjne er almindelige reaktioner efter flisarbejde. Astma er en sjældnen, men meget alvorlig reaktion. Hold øje med dit helbred. Fortæl din læge, at du arbejder med flis.

Måleresultater

Luftmålinger viser, at luften i kabinen på en flishugger og omkring en gartner, der hugger eller bruger flis, er kraftigt forurenset med skimmelsvampe. Ved af- og pålæsninger er der særligt mange sporer i luften.

www.flisogskimmelsvampe.dk

Masker og filtre

Manuel håndtering af lagret flis kræver ofte, at man bruger åndedrætsværn. Filteret skal være af P3-kvalitet. En blød silikonemaske er nem at tage på og ikke ubehagelig at bruge.

Filtersystemet på en maskine skal vedligeholdes. Filtrene skal skiftes, og anlægget skal rengøres jævnligt for at virke. Der skal bruges et F7-filter for at sikre ren luft i kabinen.

Gode rutiner

Selv små ændringer i arbejdsrutinerne kan betyde store forbedringer af arbejdsmiljøet. Brug så vidt muligt maskiner til at håndtere flis. Sørg for, at flisen bliver læsset af, der hvor den skal bruges.

Når du arbejder med flis, skal du:

- Brug P3 maske, når det støver mest
- Lade vinden blæse sporerne væk fra dig
- Undgå ophold, hvor der læsses flis
- Planlægge arbejdet, så du ikke støver på andre
- Så vidt muligt bruge maskiner til flishåndtering
- Holde førerhuset rent med en støvsuger
- Skifte masker og filtre jævnligt

www.flisogskimmelsvampe.dk